

וְאֶחָדֵיכֶן יֵצֵא אָחִיו וַיְדוּ אֶחָת בְּעֵקֶב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחַק בֵּן-שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתוֹ אֹתָם:

כו וּבְמָר בֶּן נֶפֶק אַחִיהִי וַיְדֵה אֶחִידָא בְּעֵקֶב־אֵשׁוֹ וַיִּקְרָא שְׁמֵהּ יַעֲקֹב וַיִּצְחַק בֶּר שְׁתִּין שְׁנִין בְּד יְלִידַת יְתָהוֹן:

כ"ג. וְאֶחָדֵיכֶן יֵצֵא אָחִיו וְגו'. שְׁמַעְתִּי מִדְּרַשׁ אַגְדָּה הַדּוֹרְשׁוֹ לְפִי פְּשׁוּטוֹ: 'בְּדִין הָיָה אֶחָזוּ בּוֹ לְעַכְבּוֹ, יַעֲקֹב נּוֹצֵר מִטְּפָה רֵאשׁוֹנָה וְעֵשׂוֹ מִן הַשְּׁנִיָּה, צֵא וּלְמַד מִשְׁפּוֹפְרַת שְׁפִיָּה קֶצֶרָה, תֵּן בָּהּ שְׁתֵּי אֲבָנִים, זֹאת תַּחַת זֹאת. הַנִּכְנָסֶת רֵאשׁוֹנָה, תֵּצֵא אַחֲרֶיהָ, וְהַנִּכְנָסֶת אַחֲרֶיהָ, תֵּצֵא רֵאשׁוֹנָה. נִמְצָא, עֵשׂוֹ הַנוֹצֵר בְּאַחֲרוֹנָה, יֵצֵא רֵאשׁוֹן, וַיַּעֲקֹב שֶׁנּוֹצֵר רֵאשׁוֹנָה, יֵצֵא אַחֲרוֹן, וַיַּעֲקֹב בָּא לְעַכְבּוֹ שֶׁיְהִי רֵאשׁוֹן לְלִדְתָהּ כִּי רֵאשׁוֹן לִיצִירָהּ, וַיִּפְטֹר אֶת רַחֲמָה וַיִּטַּל אֶת הַבְּכוֹרָה מִן הַדִּין. בְּעֵקֶב עֵשׂוֹ. סִמְּן שָׂאִין זֶה מִסְּפִיק לְגַמְר מְלָכוּתוֹ, עַד שֶׁהָ עוֹמֵד וְנוֹטְלָה הֵימָנוּ. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (ס"א אָמַר: 'אַתָּם קְרִיתוּן לְבְכוּרְכֶם שָׁם, אִף אֲנִי אֶקְרָא לְבְנֵי בְכוּרֵי שָׁם. תָּדָא הוּא דְכְּתִיב: "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב"). דְּבָר אַחֵר: אָבִיו קָרָא לוֹ יַעֲקֹב עַל שֵׁם אַחִיוֹת הָעֵקֶב. בֵּן-שָׁשִׁים שָׁנָה. ' שְׁנִים מְשֻׁשָׁאָה עַד שְׁנַעֲשִׂית בֵּת י"ג שָׁנָה וְרֵאשִׁיָּה לְהַרְיוֹן, וְי' שָׁנִים הִלְלוּ, צָפָה וְהִמְתִּין לָהּ

פירוש אשל אברהם - הרב אלאשוילי

עוֹמֵד וְנוֹטְלָה הֵימָנוּ - וְהוּוּ וַיְדוּ אוֹחֹתוֹ בְּעֵקֶב עֵשָׂו, שֶׁיַּעֲקֹב יִקַּח בְּדוֹ מַעֲשׂוֹ אֶת מְלָכוּתוֹ לְפָנֵי סִיּוּם מְלָכוּתוֹ (ג'א).

וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב - הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - כִּי מִפְּיָן שְׁכַתּוֹב "וַיִּקְרָא" בְּלִשׁוֹן נִסְתָּר, הָרִי זֶה רִמּוֹ עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא הַנִּסְתָּר, וַיִּקְרָא לוֹ "יַעֲקֹב" עַל שֵׁם הָעֵתִידִי, שֶׁהוּא יִמְשׁוּל לְבִסּוּף, וְכַמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ רַש"י לְעִיל (ג'א).

(אָמַר: אַתָּם קְרִיתוּן - בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב "וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ" לְבְכוּרֵיכֶם שָׁם - עֵשׂוֹ. אִף אֲנִי אֶקְרָא לְ"בְנֵי בְכוּרֵי" - שְׁמוֹת ד, כה.

שָׁם, תָּדָא הוּא דְכְּתִיב: "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב". - בְּדַפּוּס רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי לֹא גוֹרְסִים אֶת זֶה.

דְּבָר אַחֵר: אָבִיו קָרָא לוֹ "יַעֲקֹב" - וְלֹא הוֹצֵרָה לְכַתְּבוֹ, כִּי סֵתֵם הַקּוֹרֵא שָׁם הוּא הָאָב (ג'א).

עַל שֵׁם אַחִיוֹת הָעֵקֶב - כְּפִשׁוּטוֹ. בֵּן שָׁשִׁים שָׁנָה - עֵשָׂר שָׁנִים מְשֻׁשָׁאָה - בְּהִיוֹתָהּ בֵּת שְׁלֹשׁ, בְּדִלְעִיל בְּרַש"י פְּסוּק ב.

עַד שְׁנַעֲשִׂית בֵּת י"ג שָׁנָה וְרֵאשִׁיָּה לְהַרְיוֹן - צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁעֵשָׂר לֹא יִדְוָקָא, שֶׁהָרִי כְּבָר בְּתַחֲלַת שְׁנַת י"ג הִיְתָה רֵאשִׁיָּה לְהַרְיוֹן, רֵאשִׁיָּה בְּמֹת יב, ב. וְלִפְנֵי זֶה בְּהִיוֹתוֹ בֵּן חֲמִישִׁים וְתִשְׁעֵי שָׁנָה כְּבָר יָדַע שֶׁהִיא עֹקְרָה וְהִתְפַּלֵּל עָלֶיהָ, וּבְהִיוֹתוֹ בֵּן שָׁשִׁים לְד. וְכֵן כְּתַב ב"מִשְׁפִּיל לְדוֹר".

(לבוש). הָיָה אֶחָזוּ בּוֹ לְעַכְבּוֹ, יַעֲקֹב נּוֹצֵר מִטְּפָה רֵאשׁוֹנָה וְעֵשׂוֹ מִן הַשְּׁנִיָּה, צֵא וּלְמַד מִשְׁפּוֹפְרַת שְׁפִיָּה קֶצֶרָה, תֵּן בָּהּ שְׁתֵּי אֲבָנִים זֹאת תַּחַת זֹאת, הַנִּכְנָסֶת רֵאשׁוֹנָה תֵּצֵא אַחֲרֶיהָ, וְהַנִּכְנָסֶת אַחֲרֶיהָ תֵּצֵא רֵאשׁוֹנָה, נִמְצָא עֵשׂוֹ הַנוֹצֵר בְּאַחֲרוֹנָה יֵצֵא רֵאשׁוֹן, וַיַּעֲקֹב שֶׁנּוֹצֵר רֵאשׁוֹנָה יֵצֵא אַחֲרוֹן - וְלָכֵן נֶאֱמַר "וַאֲחָדֵיכֶן יֵצֵא", שֶׁרַק לְעֵנֵן יִצְיָאָה הִיָּה "אַחָדֵיכֶן", אִף לְעֵנֵן יִצְרִיָּה הִיָּה רֵאשׁוֹן (מִשְׁכֵּל לזח).

וַיַּעֲקֹב בָּא לְעַכְבּוֹ - וְלָכֵן אֶחָזוּ בְּעֵקֶב עֵשָׂו.

שִׁיָּהּ רֵאשׁוֹן לְלִידָהּ כִּי רֵאשׁוֹן לִיצִירָהּ, וַיִּפְטֹר - וַיִּפְתַּח.

אֶת רַחֲמָה - כְּלוֹמַר, וְהִנֵּה פֶטֶר רַחֲמֵ. וַיִּטַּל אֶת הַבְּכוֹרָה מִן הַדִּין - שְׁפָן מִן הַדִּין מֵה שֶׁקוֹבֵעַ לְהִיוֹת בְּכוֹר הוּא שִׁיָּהּ פֶטֶר רַחֲמֵ, וְלֹא מֵה שֶׁנּוֹצֵר רֵאשׁוֹן. אָבֵל מֵאַחַר שֶׁלְמַעֲשָׂה עֵשׂוֹ יֵצֵא רֵאשׁוֹן, לָכֵן נֶאֱלָץ יַעֲקֹב לְקַנּוֹת הַבְּכוֹרָה מֵעֵשׂוֹ, בְּדִלְקַמֵּן פְּסוּק לֹא וּבְרַש"י שָׁם.

בְּעֵקֶב עֵשׂוֹ - סִמְּן - מֵה שֶׁיַּעֲקֹב הִמְתִּין שֶׁעֵשׂוֹ יֵצֵא וְאֶחָזוּ רַק בְּעֵקֶב, וְלֹא אֶחָזוּ מִיָּד בְּרֵאשׁוֹ בְּדִי לְעַכְבּוֹ מִלְצָאָה (מִשְׁכֵּל לזח). וְדִקָּא לְכַתּוּב "סִמְּן", כִּי "מַעֲשֵׂה אָבוֹת סִמְּן לְבָנִים". שָׂאִין זֶה - עֵשׂוֹ.

מִסְּפִיק לְגַמְר מְלָכוּתוֹ עַד שָׁזָה - יַעֲקֹב.

כַּאֲדַרְתָּ שֶׁעֵשָׂוִיהָ מִשְׁעָר (אֶלָּא שֶׁהִיא חֲלָקָה), אֶלָּא כַּאֲדַרְתָּ שֶׁהִיא מְלֵאָה שְׁעָר (ג'א).

פְּלוֹקִידָא - flocheide, אָרִיג צְמֵר (אֲצֵר לַעֲוֵי רַש"י), מְלֵאָה שְׁעָר (לַעֲוֵי רַש"י).

בְּלַעֲוֵי. וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֵשׂוֹ - הַבֵּל קָרָאוּ לוֹ בּוֹ, לְפִי שֶׁהָיָה נִעֲשָׂה - וְהוּוּ פִירוּשׁ "עֵשׂוֹ" מִלְשׁוֹן עֵשׂוֹי.

וְנִנְמָר בִּשְׁעָרָיו כִּבְּן שָׁנִים חֲרִבָּה - שֶׁשְׁעָרֹתָיו גְּדוּלוֹת (כֹּל יִקַּח). וַיֵּשׁ לוֹמַר שְׁבָזָה מְבָאָר רַש"י, שֶׁלֹּא נִקְרָא עֵשׂוֹ עַל שֵׁם הַשְּׁעָר, אֶלָּא עַל שֵׁם שֶׁהָיָה עֵשׂוֹי וּמְגוֹדֵל בְּלִדְ גְּדוֹל, וְהַשְּׁעָרוֹת הָיוּ רַק סִמְּן לְכָף. תוֹרָה כו

(כו) וְאֶחָדֵיכֶן יֵצֵא אָחִיו וְגו' - שְׁמַעְתִּי מִדְּרַשׁ אַגְדָּה הַדּוֹרְשׁוֹ לְפִי פְּשׁוּטוֹ - שֶׁלְכַאֲוָרָה צָרִיךְ בִּיאוֹר: לְמַה נֶאֱמַר "וַאֲחָדֵיכֶן יֵצֵא אָחִיו", וְלֹא "וַיֵּצֵא אָחִיו" (סַפֵּר הַחֲבוּר), אוֹ לְמַה לֹּא נֶאֱמַר: "וַיֵּצֵא הַשְּׁנִי" (לבוש). וְכֵן לְמַה הִיְתָה יְדוּ אוֹחֹתוֹ בְּעֵשׂוֹ (רֵאש"י). וּמֵה שְׁכַתּוֹב רַש"י: "שְׁמַעְתִּי מִדְּרַשׁ אַגְדָּה", אִף שֶׁלְכַאֲוָרָה הוּא מְפוֹרֵשׁ בְּבִרְאשִׁית רַבָּה סג, ח, יֵשׁ לוֹמַר, מִשׁוּם שֶׁשָׁם לֹא מְבִאָרוֹת הַשְּׁאֵלוֹת דְּלְעִיל, אֶלָּא רַק לְמַה עֵשׂוֹ יֵצֵא תַחֲלִילָה, וּכְנִרְאָה זֶה מִדְּרַשׁ אַגְדָּה אַחֵר. וּבִסְפֵר "הַזְּכוּרִין" מְבִיא נּוֹסְחָא אַחַת יִשְׁנָה: "וְאֲנִי הַסּוֹפֵר שְׁמַעְתִּי", דְּהִינּוּ שָׂאִין זֶה מִדְּבַרֵי רַש"י אֶלָּא מֵאַחַד הַמַּעֲתִיקִים, וְאָכֵן בְּדַפּוּס רֵאשׁוֹן כֹּל הַקְּטַע הָיָה אֵינּוּ.

בְּדִין - "בְּדִין" וְלֹא בְטָבַע, כִּי עַל פִּי טָבַע מִי שֶׁנּוֹצֵר רֵאשׁוֹן יֵצֵא אַחֲרוֹן